

ATMINTINĖ UGDYMO ĮSTAIGOMS
DIRBANČIOMS
SU PABĖGĖLIŲ
VAIKAIS

Ugdymo plėtotės centras
Vilnius, 2017

EDUCATION
DEVELOPMENT
CENTRE

ŠVIETIMO
IR MOKSLO
MINISTERIJA

ĮŽANGA

Kadangi Lietuva lyginant su kitomis Europos šalimis turi labai mažą patirtį dirbant su pabėgėliais, nėra išdirbtos sistemos kaip šiuos vaikus lydėti ir integruoti mokyklose. Daugumoje situacijų turėsite ieškoti atsakymų „čia ir dabar“, truks aiškių algoritmų, kaip reikia pasielgti. Dėl to mokytojams, kurie moko pabėgėlių vaikus, teks išbandyti nemažai papildomų vaidmenų: atrasti savyje kūrybinių gebėjimų bandant susikalbėti ir perteikti norimą informaciją, tapti bendruomenės darbuotojais, ieškant pagalbos išorėje, stiprinti tarpkultūrinę kompetenciją ir kurti toleranciją mokyklos bendruomenėje. Todėl manome, kad būtina sąlyga, prieš pradėdant bet kokią integraciją, turėtų būti vertybinė nuostata apkritai norėti padėti žmogui nesmerkiant jo už jo sudėtingą gyvenimo kelią. Be šios nuostatos integracijos procese - kelyje, kuriame yra tiek nedaug kelio ženklų, kur būtina papildoma laiko investicija ir pastangos, gali labai greitai dingti motyvacija.

Šis leidinys sukurtas 2017 m. Ugdymo plėtotės centrui įgyvendinant priemones, skirtas stiprinti mokyklų darbą su kultūrine įvairove. Šio proceso metu mokykloms, kuriose mokosi pabėgėlių vaikai, buvo teikiama konsultacinė pagalba bei mėginama suprasti poreikį, kokios paramos labiausiai reikia, kad tiek pabėgėlių vaikai galėtų sėkmingiau dalyvauti Lietuvos švietimo sistemoje, tiek mokytojai bei tėvai jaustų daugiau pasitenkinimo vaiko mokymosi procesu. Temos, kurios yra pristatomos šiame leidinyje, kyla iš dviejų šaltinių:

~ Didžiąja dalimi tai yra Lietuvos kolegų mokytojų, kurie dirba su pabėgėlių vaikais, patirties apibendrinimas ir paviešinimas;

~ Kai kurioms temoms, kurioms jaučiamas informacijos poreikis, buvo ieškoma atsakymų platesnėje literatūroje arba užsienio patirtyje.

Leidinio skaitymą turėtų palengvinti kolegų citatos, kurios gimė šio projekto eigoje.

Šis leidinys gali tapti keliais kelio ženklais, kurie padės jums atrasti kryptį mokant vaikus iš pabėgėlių šeimų. Tikimės tai padės Jums mokyti vaikus iš pabėgėlių šeimų, įkvėps motyvacijos ir smalsumo! Lengvo skaitymo!

TURINYS

Įžanga

Mokyklos bendruomenės paruošimas

Karo pasekmė elgesiui pamokų metu

Darbo principai, padedantys pamokose

Kas gali trukdyti įsitraukti

Rekomendacijos

Keletas idėjų veikloms klasėje

Simuliaciniai metodai

Pasakojimo metodai

Nuotraukų panaudojimas

Naudingos nuorodos

Lietuvių kalba

Anglų kalba

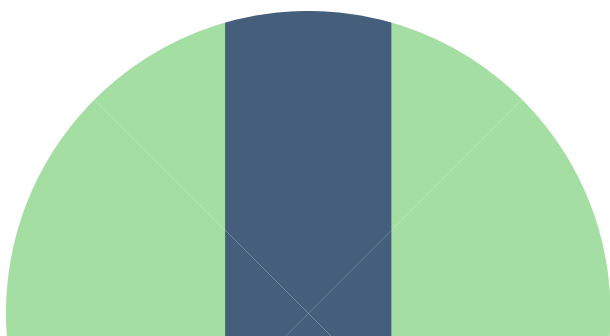

MOKYKLOS BENDRUOMENIŲ PARUOŠIMAS

Dauguma atvejų Jūs iš anksto žinosite, kad mokykloje ar klasėje, kurioje dirbate, mokysis vaikas iš pabėgėlių šeimos. Gali kilti natūralus klausimas, ar verta mokyklos bendruomenę, tėvus ir klasės vaikus informuoti apie kontekstą, iš kurio atvyko vaikas. Gali kilti dvejonė, ar tai nekurstys dar didesnės netolerancijos ar stigmos naujų klasės draugų atžvilgiu.

Kai vaikas pradės lankyti Jūsų mokymosi įstaigą bendruomenė vis tiek pastebės to vaiko „išskirtinumą“, kad jis nekalba lietuviškai, kitaip atrodo. Konkreti išankstinė informacija apie vaiką ir kontekstą, iš kurio jis atvyko, gali auginti bendruomenės solidarumą, jos įsitraukimą. Kai tėvai buvo informuoti, kad klasėje mokysis vaikas iš pabėgėlių šeimos, keletas tėvų atėjo paklausti, galbūt reikia kokios nors pagalbos. Vaikams taip pat yra svarbu jų kalba paaiškinti, kokia yra situacija, kad vaikas turi staiga pakeisti gyvenamąją šalį: kad vyksta karas, arba persekiojimas, galima parodyti nuotraukas, kaip atrodo ta šalis po karo. Vaikams tai ugdo solidarumo jausmą, dažnai jie rodo norą bendrauti su bendraamžiu, padėti jam, pasidalina skanumynais, moko lietuvių kalbos žodžių. Taip pat suvokimas, kad bendraamžiai patiria karą ir turi palikti savo namus, padeda suprasti, kad taika nėra savaime suprantama: tai dažnai išreiškiama sakiniais „kaip gerai, kad pas mus nėra karo“. Taigi bendravimas pabėgėlių vaikų priėmimas į mokyklą yra šansas tapti glaudesne bendruomene bei vaikams vertinti taiką bei išmokti rūpintis tuo, kuriam reikia pagalbos. Padėkite vaikams suprasti, kaip jie gali padėti: mokyti žodžius, pakviesti žaisti, bendrauti pertraukų metu.

KARO PASEKMĖ ELGESIUI PAMOKŲ METU

Mokytojams svarbu suvokti, kad normalu, jog vaikų reagavimas į stresą gali pasireikšti probleminiu elgesiu. Svarbu mokėti tvarkytis su stipriomis emocijomis.

Nepriklausomai nuo to, ar šeimos persikėlimas gyventi kitur yra laikinas, ar ilgalaikis, gyvenimo aplinkybių pokyčiai sukelia stresą visai šeimai, ypač vaikams. Vaikai praranda sau pažįstamą aplinką, netenka artimų draugų ar šeimos narių. Jie būna patyrę siaubingų išgyvenimų. Pabėgėliai ir migrantai vaikai susiduria ir su papildoma našta prisitaikyti naujoje aplinkoje, išmokti kalbos, pažinti naują gyvenimo būdą. Kaip potrauminio streso rezultatas gali kilti ir mokymosi sunkumų. Gali kilti psichosomatinų problemų, mokyklos baimė, miego problemų, dėmesio sutrikimų, hiperaktyvumas...

Priverstinius ir netikėtus pokyčius patyrę vaikai tampa labai pažeidžiami, pasijunta nesaugūs ir dėl to išgyvena aukštą streso lygį. Jie gali būti liūdni, išgyventi nostalgiją, kančią; kiti gali atmesti naują aplinką ir tapti agresyvūs... Nepaisant to, ar vaikai geba pasidalinti savo patirtimis su kitais, visi jie išgyvena labai intensyvius jausmus (baimę, nepasitikėjimą, pyktį).

„Vietiniai“ vaikai, į kurių bendruomenę atvyksta nauji žmonės, taip pat gali patirti sunkumų. Jie gali išreikšti šiuos sunkumus nepasitikėjimu, pasibjaurėjimu, netgi neapykanta migrantams ir pabėgėliams. Dėl to mokytojai turėtų atsižvelgti į visus savo klasės mokinius.

Daugelis tyrimų rodo, kad priverstiniai migrantai atsiduria sudėtingesnėje padėtyje, palyginti su savo noru migravusiais asmenimis. Priversti migruoti asmenys neretai patiria trauminių išgyvenimų savo gimtojoje šalyje, tačiau net ir atvykusius į Lietuvą savo noru gali ištikti įvairūs psichologiniai sunkumai, susiję su adaptacijos procesu. Nauja aplinka verčia žmogų atsisakyti ankstesnio gyvenimo būdo, priimti kitas socialines normas ir elgesio taisykles. Net pačiomis palankiausiomis sąlygomis adaptacija – tai sudėtingas ir stresą keliantis procesas.

DARBO PRINCIPAI, PADEDANTYS PAMOKOSE

Svarbu sutelkti savo veiksmus ne tik į pabėgėlius, bet ir į žmones, kurie savo bendruomenėse gali priimti naujokus. Mokytojai turėtų dirbti su „dauguma“, kad padėtų jai „pamatyti“ ir įtraukti visus. Tai mūsų, kaip ugdytojų, darbas, ir mes turime išmokti tai daryti. Jūsų veiksmai turėtų būti nukreipti į pagalbą žmonėms (ir sau!) susimąstyti, kaip mes matome migrantus ir kaip mes galėtume ištyrinėti kai kurias iš šių idėjų su mokiniais. Toliau pateikiamos pagrindinės veiklos sritys, kurias išskyrėme savo diskusijose:

Mokytis iš istorijos. Požiūris į migrantus priklauso nuo perspektyvos; pirmiausia turime iširti savo pačių perspektyvas ir tai, kaip jas reikia kvestionuoti ir keisti. Supratimas, kad migracija yra žmonių istorijos dalis ir kad ji vyko visur, per visą istoriją, gali tapti pagrindiniu veiksmu, padedančiu žmonėms priimti pabėgėlius ir migrantus.

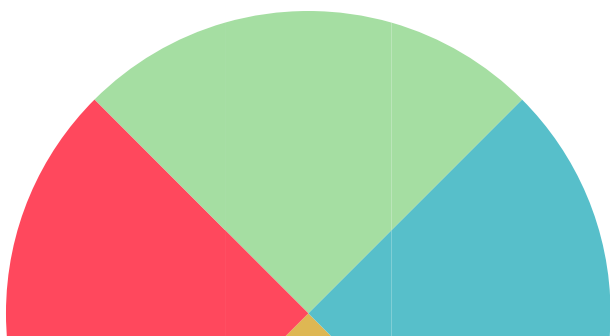
Kalba. Mokytojai linkę sutelkti dėmesį į kalbos problemas. Žinoma, itin svarbu, kad mokiniai pramoktų vietos kalbos – tam, kad galėtų integruotis į savo naują socialinę aplinką. Vis dėlto, mūsų veiksmai turėtų aiškiai parodyti, kad visos kalbos yra lygiavertės. Visos kalbos yra vertingos. Vienos kalbos nėra „geresnės“ nei kitos. Gebėjimas kalbėti daugiau nei viena kalba visada vertybė, o ne trūkumas, nesvarbu, kokia tai kalba. Veiklos klasėje, pačios mokyklos turės naudoti mokinių kalbinę įvairovę, jei nuosekliai sieks tikslo kalbinę įvairovę paversti vertybe... ir tarpkultūrinis mokymasis. Atminkite, kad skirtingų kultūrų tarpusavio bendravimas neretai susiduria su nematomomis sienomis – šie barjerai apima ne tik kalbą, bet ir neverbalines žinutes, išankstines nuostatas (prielaidas) bei stereotipus. Svarbu save ir savo mokinius iš naujo sustiprinti, kai susiduriama su tokiais barjerais.

Neverbalinis bendravimas. Kol kalba yra barjeras, itin naudingos yra veiklos, kuriomis siekiama kurti tarpusavio santykius per neverbalinį bendravimą. Kiek toliau pateiksime daugybę galimų veiklų pavyzdžių.

Vertybės. Mes visi esame skirtingi, galime kalbėti skirtingomis kalbomis, išpažinti skirtingas religijas, puoselėti skirtingas tradicijas, pasaulėžiūrą... bet dažniausiai visiems žmonėms apskritai yra būdingos tos pačios pamatinės vertybės. Mokytojai gali padėti mokiniams reflektuoti jų turimas pamatines vertybes ir tada sužinoti, ar gyvenimas mums leidžia gyventi šiomis vertybėmis mūsų bendruomenėse bei kaip tai vyksta.

Emocijos. Visos emocijos yra tinkamos, ir mes turėtume jas priimti. Jos yra natūralios ir vertos būti pastebėtos, įvardintos ir suprastos. Emocijos yra logiškos: net ir tada, kai atrodo neracionalios, jos visgi laikosi tam tikros psichologinės logikos. Nėra gerų ir blogų emocijų: tik malonios ir nemalonios. Kiekviena iš jų turi vertę adaptuojantis prie aplinkos. Tai, kas, kita vertus, gali sukelti neigiamų pasekmių – tai ne emocijos, o elgesys, kylantis iš jų. Kai mes skatiname vaikus kalbėti apie savo jausmus, taip sumažiname emocijų intensyvumą, o tai daro įtaką elgesiui, o konkrečiai – gali sumažinti nekonstruktyvų ar gynybinį elgesį, pavyzdžiui, iškreiptą suvokimą ar atsitraukimą ir priešišumą. Be to, kaip mokytojai, dirbantys šiuo klausimu, taip pat turėtume prisiminti, kad mums taip pat būdingos tam tikros reakcijos ir jausmai ir kad visa tai bus išreikšta mūsų veiksmais: mes negalime jų paslėpti, tačiau turėtume juos atpažinti ir gerai suvokti.

Atsakomybė. Esamoje situacijoje visi mokytojai turi po dalį atsakomybės. Nepriklausomai nuo to, kokį dalyką dėstote, jūs kaip mokytojai, turėsite apsvarstyti savo vaidmenį ir pasistengti priimti jo pokyčius: mokytojas, atstovas, klausytojas, tarpkultūrinis tarpininkas...

Kas gali trukdyti įsitraukti

- ~ pernelyg didelis susikoncentravimas į kalbos mokymosi „techninius“ aspektus, taisyklingumą ir nepakankamas atsižvelgimas į socialinę įtrauktį / bendravimą;
- ~ egzistuoja ir toks dalykas kaip „pernelyg daug pagalbos“, ypač kai pagalba teikiama nespėjus įsigilinti į tai, ką šie žmonės atsiveža ir ką jie gali duoti bendruomenei (įgūdžiai, patirtis, svajonės...);
- ~ mums reikėtų sąmoningai kreipti dėmesį nuo pagalbos teikimo į žmonių įgalinimą padėti patiems sau.

Pagrindinės problemos yra šios:

Kalba: kyla problemų dėl kalbinių kompetencijų. Vaikai lanko kalbos kursus, tačiau to nepakanka tam, kad būtų galima sklandžiai lankyti pamokas. Mokytojai taip pat nemoka pabėgėlių kalbų, dėl to negali bendrauti su vaikų tėvais.

Vaikų atėjimas į klases pagal savo amžių: kyla problemų, susijusių su pabėgėlių vaikų patekimu į savo amžiaus klases. Jų yra pernelyg daug, ir sunku nuspręsti, į kokią klasę jie turėtų patekti. Čia svarbu pritaikyti ugdymą, kad mokiniai dažniau patirtų sėkmę, dėl ko augtų jų pasitikėjimas savimi.

Tarpusavio supratimas: tiek pabėgėliai, tiek „vietiniai“ vaikai susiduria su tarpusavio supratimo problemomis. Pabėgėliai vaikai atvyksta iš sudėtingų sąlygų (karas, badas ir kt.) ir iš kitokios kultūros. Vietiniai mokiniai sau taip pat užduoda įvairius klausimus: „kodėl jie čia“, „kodėl jie paliko savo šalį“, „ar jų tėvai atims darbus iš mūsų tėvų“. Tokios mintys apsunkina gyvenimą bei mokymąsi kartu. Kai kuriais atvejais, jei mokytojai ir šeimos geriau paaiškina situaciją, mokiniai lengviau priima naujus draugus (ypač jaunesniame amžiuje).

Tėvų susidomėjimo vaikų mokymusi trūkumas: šeimos visų pirma susiduria su bazinių poreikių patenkinimo problemomis, dėl to nebūtinai yra suinteresuotos vaikų ugdymu; jie ne visada gali padėti ir dėl kalbos barjerų. Taip pat šeimos nežino, kas bus toliau. Ar jos pasiliks, ar išsikraustys į kitą šalį?

Šiuo klausimu galime vykdyti daugybę prasmingų veiklų klasėse kartu su visais vaikais (ne tik su pabėgėliais ir migrantais) apie žmonių gyvenimo istorijas, pokyčius ir tapatybes.

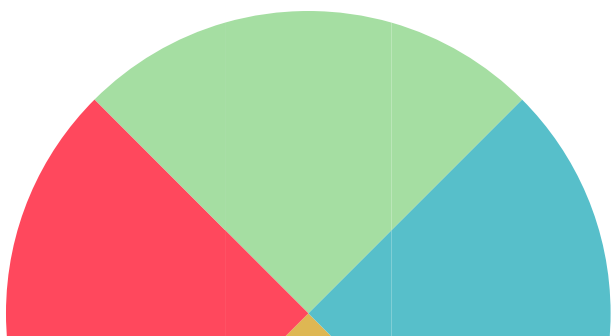

Rekomendacijos

- ~ kalbos barjerą pabandykite įveikti kaip įmanoma greičiau, netgi iki tol, kol mokiniai pradės bendrauti naująja kalba; paprastas dvikalbis kišeninis žodynelis ar priėjimas prie „Google“ vertimo programos gali labai daug duoti komunikacijos prasme;
- ~ mokydami lietuvių kalbos visų pirma susitelkite į žodžius ir frazes, kurių mokiniui reikės paprastose buitinėse bendravimo situacijose (prisistatyti, paklausti kelio, nueiti į parduotuvę, gydymo įstaigą ar pan.), tačiau pradžioje nesikoncentruokite į kalbos taisyklingumą – tokiu būdu palaikysite jo motyvaciją mokytis lietuvių kalbos;
- ~ patys išmokite ir padėkite klasės vaikams išmokti keleto žodžių atvykusiojo vaiko kalba ar užrašyti savo vardus tos kalbos rašmenimis – tokiu būdu šis vaikas jausis labiau priimamas, o jūsų ugdymo procesas bus tik praturtintas;
- ~ susitarkite su kitu mokiniu ar mokine (lytis gali būti itin svarbi, priklausomai nuo kultūrinių tradicijų), kad jis/ji pabūtų „bendraamžiu draugu“ ir aprodėtų mokyklą ir padėtų praktiniais klausimais bei socializuotis su kitais mokiniais;
- ~ naudokite patirtinio mokymosi metodus, kad padėtumėte klasės draugams geriau suprasti atvykusio vaiko patirtis (pvz., tam puikiai tinka metodas „Ženk žingsnį pirmyn“ iš leidinio „Kompasas. Žmogaus teisių ugdymo vadovas darbui su jaunimu“, kurį lietuvių kalba galima rasti čia: <https://kompasas.eu/portfolio-items/kompasas/>).
- ~ kai tik prasideda bent minimalus bendravimas, susipažinkite su savo naujųjų mokinių gyvenimo istorija ir paprašykite jų šią istoriją papasakoti klasei. Jei duosite jiems žemėlapi, nustebsite, kiek šalių jie jau aplankė per savo trumpą gyvenimą.
- ~ svarbiausia yra kantrybė, supratimas ir pagarba!
- ~ atkreipkite dėmesį į praktinius vaiko poreikius – tokius kaip maistas, mokymosi priemonės, sveikatos klausimai ir pan. – ir diskretiškai juos aptarkite su atitinkamais asmenimis mokykloje ar paramą galinčiose suteikti nevyriausybinėse organizacijose.
- ~ nedvejodami veikite kaip šių vaikų poreikių atstovai – labai tikėtina, kad jei jūs to nepadarysite, nepadarys niekas.
- ~ empatijos ugdymas. Mes galime:
 - ~ Tyrinėti tapatybę
 - ~ Atstatyti teisingumą
 - ~ Atkreipti dėmesį į stereotipus
 - ~ Skatinti toleranciją, pagarbą, priėmimą
 - ~ Skatinti smalsumą
 - ~ Kvestionuoti išankstines nuostatas
 - ~ Įkvėpti veikti ir siekti socialinių pokyčių
 - ~ Įdėmiai klausyti ir būti atviri bei jautrūs

Mes taip pat manome, kad šis „didysis egzodas“ į pirmą planą iškelia išankstinių nuostatų ir stereotipų, kaip mąstymo „trumpesnio kelio“, sudarančio sąlygas supaprastinti sudėtingus Kitus ir juos paaiškinti, klausimą. Mes suprantame, kad tokia žmogaus veikla yra neišvengiama ir automatiška. Tačiau mes taip pat suvokiame, kad ugdydami galime atkreipti dėmesį į šią automatinę veiklą, kad padėtume žmonėms išsilaisvinti iš neigiamų jos pasekmių, tokiu būdu sumažinant diskriminaciją ir prietarus. Tai reiškia, kad visos mokytojų vykdomos veiklos, skirtos sąmoningumo ugdymui, turėtų papildyti veiklas, skirtas empatijos stiprinimui.

KELETAS IDĖJŲ VEIKLOMS KLASĖJE

Simuliaciniai metodai

Kelionės autobiografija

Raktažodžiai: simuliacijų naudojimas, empatijos ugdymas, visos amžiaus grupės

Šis metodas padeda vaikams papasakoti apie savo keliones. Tai jie daro piešdami objektus, susijusius su reikšmingomis kelionių dalimis; užsiėmimo vadovas paprašo mokinių pasirinkti draugo nupieštą objektą ir sukurti istoriją apie jį.

Kur jūs stovite?

Raktažodžiai: simuliacijų naudojimas, kova su diskriminacija ir ksenofobija, solidarumo skatinimas, skirta pradinių ir pagrindinių klasių mokiniams

Metodui „Kur jūs stovite“ iš leidinio „Kompasas. Žmogaus teisių ugdymo vadovas darbui su jaunimu“ (kurį lietuvių kalba galima rasti čia: <https://kompasas.eu/portfolio-items/kompasas/>) naudingi klausimai. Ugdytojai juos gali geriausiai atrinkti ir pritaikyti esamai situacijai klasėje:

- ~ Svarbiau turėti stogą virš galvos, o ne turėti teisę atvirai reikšti savo nuomonę įvairiais klausimais.
- ~ Dirbti darbą yra žmonių prievolė, o ne teisė.
- ~ Pagrindinė bet kurios valstybės vadovų užduotis yra pasirūpinti, kad visi piliečiai turėtų maisto.
- ~ Teisė į poilsį ir laisvalaikį yra prabanga, kurią sau gali leisti tik turtingų valstybių gyventojai.
- ~ Pasirūpinti, kad žmonės nebadautų, yra ne valdžios, o pačių žmonių darbas!
- ~ Tai, kaip mes elgiamės su savo piliečiais, yra ne tarptautinės bendruomenės reikalas.
- ~ Neturtingos šalys pirmiausia turėtų susitelkti į pagrindinių pragyvenimo poreikių užtikrinimą, o tik po to rūpintis savo žmonių pilietinėmis ir politinėmis teisėmis.
- ~ Didžiulė pajamų nelygybė yra pamatinių žmogaus teisių pažeidimas.
- ~ Pilietinių ir ekonominių teisių užtikrinimas labiau yra ateities kartų klausimas, pasaulis šiandien nėra pasirėngęs jas užtikrinti.
- ~ Jei teisių neįmanoma užtikrinti, nėra prasmės jas turėti.

Pasakojimo metodai

Mano gyvenimo tėvynės

Raktažodžiai: žemėlapių naudojimas, kova su diskriminacija ir ksenofobija, skirta pradinių ir vyresnių klasių mokiniams

Mokiniai dirba poromis, panaudodami žemėlapius. Jie užduoda vieni kitiems keletą iš anksto aptartų klausimų (pvz., „Kur tu gimėi?“, „Kiek tau buvo metų, kai pirmą kartą išvykai iš savo šalies?“, „Kiek tau buvo metų, kai persikėlei gyventi į kitą šalį?“, „Kas važiavo kartu su tavimi?“, „Ar tu išmokai tos šalies kalbą /ėjai ten į mokyklą?“, ir t.t.) ir sukuria „tėvynių“ žemėlapij, skirtą kiekvieno mokinio kelionei pavaizduoti. Jei turimas didesnis žemėlapis, galima netgi sukurti bendrą žemėlapij. Šiuos žemėlapius galima pakabinti ant užsienio kalbų kabinetų sienų.

Pasitikėjimas žmonėmis

Raktažodžiai: straipsnių naudojimas, kova su diskriminacija ir ksenofobija, tolerancijos ugdymas, stereotipų reflektavimas, skirta vyresnių klasių mokiniams

Su klasės mokiniais perskaitykite straipsnį apie pabėgėlių istoriją ir leiskite mokiniams laisvai pasidalinti savo požiūriais. Atkreipkite dėmesį į tai, kokiomis patirtimis yra dalijamasi (kai kurie mokiniai gali sakyti, kad kai jie sutinka migrantus gatvėje, šalia savo namų ar mieste, jie išsigąsta, nes nežino, kaip šie žmonės elgsis ar kokie jų ketinimai; kad jie žiūri į atvykusius žmones su nepasitikėjimu. Pasikalbėkite su mokiniais apie šiuos jausmus.

Nuotraukų panaudojimas

Nuotraukų panaudojimas itin naudingas, kai norima išreikšti savo požiūrį ir geriau suprasti kitų žmonių pasaulėžiūrą.

Raktažodžiai: nuotraukų naudojimas, kova su diskriminacija ir ksenofobija, empatijos ugdymas, skirta visiems mokiniams

Ši veikla padeda išplėsti mokinių supratimą apie situaciją ir ugdyti empatiją, kadangi padeda pamatyti daugiau nei dažniausiai yra pateikiama masinio informavimo priemonėmis ar remiantis visuomenėje įsigalėjusiais stereotipais. Žmonės reiškia daugybę nepagrįstų nuomonių apie migrantus; šias nuomones galima išgirsti ir klasėje. Kai kurie tokių išankstines nuostatas atspindintys pasisakymų pavyzdžiai: „bet juk jie visi turi pinigų, kodėl mes jiems turime padėti?“ arba „kodėl jie neliko savo šalyje ir jos neapgynė?“ ir „juk ir Lietuvoje yra sunkiai vargstančių žmonių, kodėl mes turime teikti pagalbą kam nors kitam?“

Kad pasiruoštų šiai veiklai, mokytojas susiranda to paties miesto (pvz., Ukrainos Donbaso regiono arba Sirijos, taip pat galima pasitelkti nuotraukų iš pabėgėlių stovyklų, siekiant aptarti situaciją jose) nuotraukų prieš kylant karui / prieš bombardavimą ir po to. Parodžius pirmąją nuotrauką ji aptariama, užduodami klausimai apie miestą, o vėliau parodoma miesto nuotrauka, atspindinti dabartinę situaciją. Kartu su mokiniais ieškoma atsakymų į klausimus, diskutuojama.

NAUDINGOS NUORODOS

Lietuvių kalba

~ Kompasas. Žmogaus teisių ugdymo vadovas darbui su jaunimu: <https://kompasas.eu/portfolio-items/kompasas/>

~ Migracijos samprata ir tarpkultūrinė kompetencija darbe su prieglobsčio gavėjais: sociologinis, teisinis ir kultūrinis pjūviai. Mokymų programos metodologija (rengėjai: dr. Laurynas Biekša, prof. Egdūnas Račius, Ilma Skuodienė, dr. Karolis Žibas, Diversity Development Group): <http://www.diversitygroup.lt/wp-content/uploads/2016/11/Methodology.pdf>

~ Jungtinių Tautų Pabėgėlių agentūros (UNHCR) sukaupti išteklių įvairiomis kalbomis: <http://www.unhcr.org/teaching-resources.html>

~ Kiti Jungtinių Tautų Pabėgėlių agentūros išteklių. UNHCR biuras turi nemažai informacinių išteklių, kuriais gali naudotis valdžios institucijos, paramos partneriai, mokslininkai ir visuomenė: <http://www.unhcr.org/neu/lt/apie-mus/istekli-ai-ir-leidiniai>

~ „Ne tik skaičiai“ - metodinis rinkinys jaunų žmonių mokymui apie migraciją ir prieglobstį Europos Sąjungoje: <http://www.unhcr.org/numbers-tool-kit/Manuals/NJN-FINAL-LT.pdf>

~ Migracijos informacijos ir bendradarbiavimo platforma – MIPAS, kurioje daug dėmesio skiriama diskusijoms dėl pabėgėlių perkėlimo (plačiau, žr. <http://www.mipas.lt/lt/naujienos>). Taip pat siūlome pažvelgti į skiltį „Migracija kitaip“ (plačiau, žr. <http://www.mipas.lt/lt/migracijakitaip>). Čia rasite daug naujos ir aktualios informacijos apie šiuolaikišius migracijos procesus, migracijos krizę Viduržemio jūros regione ir kituose „karštuose taškuose“.

Anglų kalba

~ Pabėgėlio statuso suteikimo ir tarptautinės apsaugos gairės (angl. Handbook for Determining Refugee Status and Guidelines on International Protection): <http://www.unhcr.org/publications/legal/3d58e13b4/handbook-procedures-criteria-determining-refugee-status-under-1951-convention.html>

~ UNICEF Refugee Children: Guidelines on Protection and Care https://www.unicef.org/violencestudy/pdf/refugee_children_guidelines_on_protection_and_care.pdf

~ SIRIUS –migrantų kilmės vaikų ir jaunuolių švietimo politikos europinis tinklas, kurio paskirtis – skatinti politikos formuotojus, mokslininkus ir praktikus keistis patirtimi ir žiniomis: <http://www.sirius-migrationeducation.org/>

~ „ABC – Žmogaus teisių mokymas: praktiniai užsiėmimai pradinėms ir pagrindinėms mokykloms“ (angl. ABC - Teaching Human Rights: Practical activities for primary and secondary schools)

~ <http://www.filmsforaction.org/watch/the-european-refugee-crisis-and-syria-explained/>

~ <http://www.filmsforaction.org>

~ UNHCR – vaizdo įrašas „Ar žinojote, kad Rytų Afrika dabar yra daugiau kaip 3 milijonų pabėgėlių namai?“ (angl. "Did you know that East Africa is now home to more than 3 million refugees?"): <https://www.facebook.com/UNHCR/videos/10154576086438438/>

~ Pestalozzi Programme for Education Professionals: <http://www.coe.int/en/web/pestalozzi/how-to-participate>

~ Learn to Change-Change to Learn: <http://www.learnchange.eu>

~ „Užduotys demokratijai. 60 metodų mokytis ir vertinti universaliąsias nuostatas, įgūdžius ir žinias“ (angl. „TASKs for Democracy with the Core Transversal Attitudes, Skills and Knowledge for Democracy“) <https://www.learnchange.eu/tasks-for-democracy>

